

MAGYAR FILMGYÁRTÁS A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG IDEJÉN

»A filmnek óriási szerepe van a proletariátus gigantikus kultúrforradalmában, a népművelésben, a proletariátus nevelő szórakoztatásában és a kultúrától eddig erőszakosan távolított tömegek esztétikai érzékének kialakításában«...

— hangzott el 1919. március 22-én a Royal Appolló-moziban rendezett nagygyűlésen, ahonnan a filmipari dolgozók határozati javaslatot terjesztettek fel a Közoktatásügyi Népbiztossághoz a filmgyártás államosításáról. S, bár az államosítási határozat a népbiztosság jóváhagyásával csak április 12-én került nyilvánosságra törvényerejű rendelet formájában, a filmipari dolgozók már közvetlenül március 22 után társadalmi tulajdonnak tekintették az összes filmgyárat és mozgóképszínházat.

Az államosítás 87 fővárosi mozit és 7 üzemből levő filmtermet érintett. A proletárforradalom előtt a mozik kivétel nélkül magánkézben, a filmgyárak pedig bankvállalatok tulajdonában voltak. Az államosítás éppen a legjövedelmezőbb »film-évad«, a téli szezon lezárásának időszakában történt, amikor a nyári szünetek és az elhasználódott berendezések felújítása, valamint a szükséges tatarozási munkálatok a mozik jövedelmét erősen csökkentették. A lezárt évad bevételéből viszont az államosított filmipar nem részesülhetett, mert azt a volt mozitulajdonosok nem vállalatuk folyószámláján, hanem személyi tulajdonként helyezték el már korábban különböző pénzüzeteknél. A bankok tulajdonában levő filmgyárak évi termelési költségeit viszont a forradalom előtt még nem utalták ki. Egyedül a »Corvin«-filmgyár részére szavazott meg az »Unió«-színháztröszt 6 millió koronát beruházásokra, de március 21-ig ez az átutalás sem történt meg.

A magyar Filmipar Központi Üzemvezető Tanácsa ily módon csupán a mozgóképszínházak napi be-

vételeire támaszkodva kezdte meg munkáját 1919. március 22-én.

A filmipart a fentvázolt súlyos anyagi helyzetéből a Szociális Termelés Népbiztosának 10 millió koronás hitele emelte ki, amelyből 1 millió koronát azonnal a filmipar rendelkezésére bocsátottak. Erre az összegre építve dolgozhatott ki az Egyesített Filmipar és Mozgóképzemek Tanácsának termelési biztosa nagyszabású távlati tervet, amely művészi és technikai vonatkozásaiban minden addig felülmúlt a magyar filmgyártás történetében.

A Tanácsköztársaság filmgyártása azon elvi alapon indult, hogy »új filmjeinknek a népről, a népek kell szólnia. Meg kell találnunk az utat a széles tömegek nevelésére, magas színvonalú szórakoztatására... Ezt csak úgy érhetjük el, ha a ma és a történelem valóságát mutatjuk be művészi eszközökkel.«

A nyári hónapokra — beleértve szeptembert is — 60 nagy, »négy-ötösfelvonásos« és 80 kis — oktató- és rajzfilm forgatását tervezték. A nagy filmek több mint fele — részben, vagy egészen — elkészült. Egy játékfilm átlag 1400 méter volt, előállítási ára 65—70 000 korona között mozgott. Összesen 6 764 000 koronát igényelt a filmtermelés forgatási költsége az 1919—20-as filmévre.

»Ezzel az összeggel — jelentette ki a filmipar termelési biztosa — a mai központi vezetés mellett a magyar filmgyártás az eddigi esztendőök produkciójánál feltétlenül jobb és értékesebb filmeket fog termelni.«

Az elkészült és tervezett filmek, már címükben is kifejezésre jutatták azt a forradalmi változást, amely a magyar filmgyártást a profithajhászó magánvállalkozók szellemi mocsarából az igazi művészet útjára vezette. Igazolásként idézünk néhány címet: »Midas király«,

